

**Комунальний заклад вищої освіти
Київської обласної ради
«Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
Кафедра «Мистецтво співу»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МУЗИЧНА СЕМІОТИКА**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Спів (академічний, народний)»
Статус дисципліни	За вільним вибором студента

Робоча програма навчальної дисципліни «Музична семіотика» для здобувачів вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти (240 кредитів ECTS, термін навчання 3р. 10 м.), на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (180 кредитів ECTS, термін навчання 2 р. 10 м.), галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Спів (академічний, народний)».

Розробник: Кушнірук О.П. – кандидат мистецтвознавства, викладач-методист, викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри **Кочерга А.І.**

1. Опис навчальної дисципліни
Для здобувачів вищої освіти на базі повної загальної середньої освіти
(240 кредитів ECTS)

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Рік підготовки: 4 - й	
Загальна кількість годин – 120	120	120
Кількість модулів – 2 Змістових модулів - 4	Семестри:	
Для денної форми навчання тижневих годин. Аудиторні: 7 – й сем. – 16 x 2 години; 8 – й сем. 18 x 2 години. Самостійної роботи студента 52 години. Для заочної форми навчання аудиторних годин: 7 – й семестр – 10 годин; 8 – й семестр – 10 годин. Самостійної роботи студента -100 годин.	7 – й, 8 – й.	7 – й, 8 – й.
	Лекції:	
	68	20
	Практичні:	
	-	-
Вид підсумкового контролю: відповіді на запитання.	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: 7 – й семестр – контрольне заняття; 8 – й семестр – іспит.	Самостійна робота:	
	52	100

Для здобувачів вищої освіти на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (180 кредитів ECTS)

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Рік підготовки: 3 - й	
Загальна кількість годин – 120	120	120
Кількість модулів – 2 Змістових модулів - 4	Семестри:	
Для денної форми навчання тижневих годин. Аудиторні: 5 – й сем. – 16 х 2 години; 6 – й сем. 18 х 2 години. Самостійної роботи студента 52 години. Для заочної форми навчання аудиторних годин: 5 – й семестр – 10 годин; 6 – й семестр – 10 годин. Самостійної роботи студента – 100 годин.	5 – й, 6 – й.	5 – й, 6 – й.
	Лекції:	
	68	20
	Практичні:	
	-	-
Вид підсумкового контролю: відповідь на запитання.	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: 5 – й семестр – контрольне заняття; 6 – й семестр – іспит.	Самостійна робота:	
	52	100

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни. Викладання курсу "Музична семіотика" має на меті ознайомити студентів з новітнім відгалуженням сучасного музикознавства, його категоріальним апаратом, взаємодією з лінгвістикою, історією розвитку та провідними персоналіями цієї науки, а також сприяти формуванню і розвитку у студентів теоретичного мислення, здатності творчо розглядати явища і процеси музичної культури, володіння методологією пізнання та практичної діяльності.

Предмет навчальної дисципліни – феномен музичної мови як семіотичної системи у її різноманітних проявах, композиторській та виконавській творчості.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Музична семіотика» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 1).

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2).

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 3).

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 5).

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 8).

Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями (ЗК 9).

Здатність працювати автономно (ЗК 12).

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 14).

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК 17).

Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва (СК 3).

Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва (СК 4).

Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва (СК 5).

Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності (СК 6).

Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій (СК 10).

Здатність оперувати професійною термінологією (СК 11).

Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності (СК 12).

Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків (СК 13).

Здатність здійснювати редакторську, лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва (Ск 15).

Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, педагогічної діяльності (СК 17).

Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці (СК 18).

Завдання дисципліни: сформувати у студентів систему знань про феномен музичної мови як семіотичної системи, її теоретичні основи, історію виникнення та розвитку музичної семіотики як науки, науковий доробок провідних вчених галузі; сприяти формуванню і розвитку у студентів теоретичного мислення, здатності творчо розглядати явища і процеси музичної культури, володіння методологією їх пізнання та власної практичної діяльності; сформувати свідоме сприйняття академічної, народної, масової музики з метою подальшого плекання їх традицій; виховати вміння грамотно висловлювати свої міркування щодо характеристики музичного твору, виконавської манери музиканта-співака в аспекті музичної семіотики.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Музична семіотика» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 8. Історія вокального мистецтва.

ОК 9. Загальне фортепіано.

ОК 12. Спеціальний клас. Сольний спів.

ОК 14. Теорія музики.

ОК 15. Сольфеджіо.

ОК 16. Гармонія і поліфонія.

ОК 17. Аналіз музичних творів.

ОК 25. Історія музики.

ВБ 2. Культурологія. Історія мистецтв.

ВБ 8. Музичний фольклор.

ВБ 14. Клас академічного ансамблю. / Клас народного ансамблю.

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньо - професійної програми «Спів (академічний, народний)» вивчення навчальної дисципліни «Музична семіотика» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної	ПРН 4

доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, лекторській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Музична семіотика»:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, лекторській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

4. 1. Після опанування навчальної дисципліни «Музична семіотика» студенти повинні:

знати:

- історію виникнення та розвитку музичної семіотики як науки;
- науковий доробок провідних вчених галузі;
- теоретичні основи феномену музичної мови як семіотичної системи;
- семіотичні рівні музичної мови;
- семіотичні одиниці музичної мови на прикладі вокальної музики;
- класифікацію знаків (за Ч. Пірсом);
- принципи формотворення;

- семіотичні інтерпретації музичних прикладів різних жанрів і форм;
- розвиток галузі музичної семіотики в Україні, її представників.
- термінологію та понятійно-категоріальний апарат музичного мистецтва.

вміти:

- аналізувати музичні твори з позицій музичної семіотики;
- формувати власну виконавську манеру, спираючись на семіотичний аналіз вокальних творів;
- визначати особливості музичної мови музичних творів різних жанрів і форм;
- дати характеристику художнього образу музичного твору і проаналізувати засоби музичної виразності, якими він змальовується.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5.1. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- презентації виконаних результатів та досліджень;
- есе;
- дайджест;
- семінарські заняття;
- стандартизовані тести;
- контрольне заняття;
- іспит.

5.2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (контрольне заняття, іспит).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 – бальною шкалою та шкалою ECTS – А (90 - 100), В (82 - 89), С (75 - 81), D (64 - 74), Е (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34), яка переводиться в національну (5 – відмінно, 4 - добре, 3 - задовільно, 2 – незадовільно).

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу), результативність роботи на семінарських заняттях, та набутих навичок під час виконання практичних завдань.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Підготовка творчих завдань (есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це самостійне викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль 1														
	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Разом за темами	Конспект	Контрольне заняття	Всього
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10				
Аудиторні заняття	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	15	20	
Самостійна робота студента	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	15		
Сума балів											50			100

Модуль 2														
	Змістовий модуль 3							Змістовий модуль 4			Разом за темами	Конспект	Іспит	Всього
	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Т 20				
Аудиторні заняття	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	15	20	
Самостійна робота студента	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	15		
Сума балів											50			100

Т 1, Т 2 ... Т 20 – теми занять.

Модульний (семестровий) контроль знань студентів

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторної письмової контрольної роботи або комп'ютерного тестування (Модуль 1, контрольне заняття), та у формі іспиту (Модуль 2).

Критерії модульного оцінювання знань студентів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
17 - 20	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
16 - 13	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
12 - 9	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
8 - 5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
4 - 1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно

	вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії підсумкового модульного (семестрового) оцінювання знань студентів

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за всі види аудиторної та самостійної роботи студента (поточний, семестровий (модульний) контроль). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент – 100 балів. Підсумковий бал переводиться в національну шкалу балів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS та критерії оцінювання	
90-100	Відмінно	A	Студент систематично і відмінно виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Проявляє активність та ініціативу під час обговорення питань з проблематики дисципліни. Надає вірну, логічно побудовану та вичерпну відповідь на теоретичні питання. Демонструє повне знання матеріалу тем дисципліни при виконанні завдань семестрового (модульного) контролю Має конспект лекцій в повному обсязі.
82-89	Добре	B	Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Проявляє активність та ініціативу під час обговорення питань з проблематики дисципліни. Надає вірну, логічно побудовану, але не вичерпну відповідь на теоретичні питання. У відповідях може припустити кілька незначних помилок. Загалом демонструє високий рівень засвоєння матеріалу тем дисципліни при виконанні завдань семестрового (модульного) контролю. Має конспект лекцій в повному обсязі.
74-81		C	Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Надає вірну, логічно побудовану, але не вичерпну відповідь на теоретичні питання. У відповідях може припустити кілька незначних помилок. Для отримання повної відповіді необхідно задавати додаткові питання, на які студент надає вірну відповідь. Загалом демонструє високий рівень засвоєння матеріалу тем дисциплін при виконанні завдань семестрового (модульного) контролю. Має конспект лекцій в повному обсязі.

64-73	Задовільно	Д	<p>Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної роботи. На лекціях майже не бере участі в обговоренні.</p> <p>У відповідях припускає помилки.</p> <p>Демонструє задовільний рівень засвоєння матеріалу тем дисципліни при виконанні завдань семестрового (модульного) контролю.</p> <p>Має недоліки у самостійній роботі.</p> <p>Має неповний конспект лекцій.</p>
60-63		Е	<p>Студент несистематично, на рівні, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання, виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. На лекціях не бере участі в обговоренні.</p> <p>Допускає численні помилки у відповідях на запитання.</p> <p>Демонструє низький рівень засвоєння матеріалу тем дисципліни при виконанні завдань семестрового (модульного) контролю.</p> <p>Відсутній повний конспект лекцій, лекції конспектувались фрагментарно.</p>
35-59	Незадовільно	FX	<p>Студент несистематично, на незадовільному рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи.</p> <p>На лекціях не бере участі в обговоренні.</p> <p>Досить погано засвоює новий матеріал з теоретичного курсу.</p> <p>При опитуванні студенту необхідно задавати допоміжні питання, але він не може надати вірну відповідь.</p> <p>Демонструє незадовільний рівень при виконанні завдань семестрового (модульного) контролю.</p> <p>Є робочий зошит з дисципліни «Музична семіотика», але лекції конспектувались фрагментарно.</p> <p>Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.</p>
0-34		F	<p>Студент епізодично, виконує завдання аудиторної та самостійної роботи.</p> <p>При теоретичному опитуванні студент не може відповісти на жодне питання. Студент не виконав жодного тестового завдання. Всі відповіді помилкові.</p> <p>Відсутній робочий зошит та конспекти з дисципліни «Музична семіотика».</p> <p>Необхідне повторне вивчення дисципліни.</p>

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6. 1. Зміст навчальної дисципліни

Денна та заочна форма навчання

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні й історичні аспекти музичної мови як семіотичної системи.

Тема 1. Семіотика як наука.

Дисципліна «Музична семіотика», її місце в системі професійної підготовки музиканта-виконавця. Мета, предмет, завдання дисципліни, види робіт студента, система оцінювання.

Семіотика. Знакові системи. Музика як система знаків. Історія питання. Августин Блаженний, Томас Гоббс, Гумбольдт, А. А. Потебня, І. А. Бодуен де Куртене, Фердинанд де Соссюра.

Сучасна семіотика. Знакові системи.

Тема 2. Історія виникнення музичної семіотики.

Семіотика музики в історичному вимірі. Лінгвосеміотичний метод у творах П. Булеза.

Праці К. Леві – Стросса, Н. Рюве, Н. – Н. Натъеза. Термінологія Н. Рюве: мова і мова, код і повідомлення, синхронія і діахронія, граматичність. Музика як засіб передачі, зберігання і обробки інформації.

Розвиток галузі музичної семіотики в Україні – в працях І. Беленкової, Р. Болховського, В. Гошовського, К. Квітки, О. Козаренка, І. Пясковського, Д. Терентьева, С. Шипа, Б. Сюти.

Тема 3. Музика як об'єкт вивчення. Знак. Знак і текст. Класифікація знаків.

Знак як ядро комунікації. Класифікація знаків за Ч. Пірсом: індекси, копії і символи. "Предметні, або інтонаційні знаки", "іконічні знаки", "понятійні знаки". Семіотичні одиниці музичної мови (звук, мотив, інтервал, ритм, темп, музична думка, лексема).

Тема 4. Зародження нотного письма та його графічних еквівалентів.

Первинні записи музичних звуків (історичні артефакти) в Стародавньому Єгипті, Месопотамії, Античній Греції.

Буквенна система, складова система назв музичних звуків. Витоки складової системи – початкові склади перших рядків католицького гімну на честь св. Іоанна Хрестителя (легендарного покровителя співаків), який був складений близько 700 року Павлом Діаконом: «*Ut queant laxis Resonare fibris, Mira gestorum Famuli tuorum, Solve polluti Labii reatum, Sancte Iohannes*».

Тема 5. Співвідношення вербальної та музичної мови.

Музична мова. Основна одиниця музичної мови – нота як розпізнавальна одиниця звучання.

У мові – фонема. Музика як протилежність вербальної мови. Співвідношення вербальної та музичної мови на прикладі жанру романсу. Співвідношення вербальної та музичної мови на прикладі жанру опери.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Система виразових засобів у музиці як семіотична мовна система.

Тема 6. Семіотичні одиниці музичної мови на прикладі вокальної музики.

Звук як матеріальна основа музики (фізичне і психофізичне явище, тембр, музичні інструменти, людський голос). Мотив як найменша частина музичного синтаксису. Інтервал як початкова ланка формування музичної інтонації. Музична думка як основа драматургії музичної форми. Ритм і темп в музичному інтонуванні. Фактура та мелодія і гармонія як основні її

складові. Типологія музичної фактури (дефініція, класифікація типів – мелодичний склад, гармонічний склад, акордово-мелодичний склад).

Тема 7. Семіотичні рівні музичної мови.

Рівнями музичної мови з точки зору семіотики є тон (чи звук) – ритм – композиція. Звуковисотна організація музичного інтонування. Стрій музичного інтонування. Звукоряд. Звуковисотна система. Звуковисотні системи народної музики. Звуковисотні системи європейської академічної музики. Типи ладової організації музичного інтонування (ангемітоніка, діатоніка – тонікальні і модальні, хроматика, лади штучного походження, атональність). Типи метроритмічної організації музичного інтонування (періодичне повторення, модальний, мензуральний, тактовий, нерегулярний тактовий акцент).

Тема 8. Музична композиція. Композиція музичного твору на прикладі жанру обробки народної пісні для голосу і фортепіано.

Властивості і принципи музичної композиції (за С. Шипом). Побудова висловлювання за певними правилами надає йому стрункості, узгодженості частин і цілого, логічної послідовності, цілісності і сили впливу на слухачів (компонування). Мета і результат цієї діяльності – композиція. Подвійна дефініція композиції (архітектонічний та процесуальний або динамічний підхід). Поняття музичної драматургії. Логічні стадії процесу композиційного оформлення (початок, розвиток і завершення). Архітектонічні розділи форми: 1) вступ і експозиція; 2) середина (продовження, перетворення, розробка чи епізод); 3) реприза й кода. Наукові концепції музичної драматургії (Т. Чернова).

Тема 9. Музична тема як головний складовий елемент музичної композиції. Мелодія, типи мелосу і функціональне призначення мелодії в музичному творі.

Дефініція музичної теми, її різні наукові інтерпретації (К. Руч'євська, В. Бобровський, С. Шип). Функції музичної теми як образно-змістового та основного конструктивного елемента. Інші елементи музичної композиції – нетематичні побудови (ходи), частини, партії, розділи, частини циклу. Історична еволюція музичної теми: від Бароко до пізнього Романтизму.

Тема 10. Принципи формотворення. П'ять принципів музичного формотворення: 1) точне повторення теми; 2) варіювання (повторення зі зміною) теми; 3) продовження (розростання) і скорочення теми; 4) розробка теми; 5) оновлення тематичного матеріалу.

Модуль 2.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Різновиди музичних форм.

Тема 11. Класифікація композиційних форм.

Критерії систематики композиційних форм у музиці: 1) кількість частин у композиції; 2) кількість різних тем; 3) характер співвідношення частин і цілого; 4) спосіб викладу матеріалу; 5) принцип формотворення.

Історична ретроспектива систематики композиційних форм у музиці доби Бароко, Класицизму.

Тема 12. Одночастинні форми.

Період. Визначення. Загальні риси і мелодико-тематичні співвідношення. Різновиди періоду. Різноманітні ускладнення періоду (доповнення, скорочення, накладення, реприза у періоді). Історична еволюція періоду від доби Класицизму до пізнього Романтизму. Однорядкова пісенна форма. Куплетна форма. Розвинута одночастинна форма.

Тема 13. Двочастинні і тричастинні форми.

Різновиди простої двочастинної форми (періодична, розвинута). Складна двочастинна форма, її застосування. Різновиди простої тричастинної форми (періодична, розвинута). Складна тричастинна форма. Застосування тричастинних форм.

Тема 14. Варіаційні форми.

Провідна роль принципу варіювання у визначенні логіки музичної драматургії, особливостях теми, характері її змін, техніки створення форми. Варіантно-куплетна форма. Варіації на основі незмінної мелодичної теми (остинатні варіації). Варіації на основі незмінної функціонально-гармонічної послідовності (тип “чакона”). Варіації змішаного типу на основі стабільних мелодичних та гармонічних властивостей теми (класичний тип варіацій). Варіації, засновані на довільній зміні теми.

Тема 15. Форма рондо у вокальній музиці.

Роль принципу рефреноподібного повтору. Типи рондоподібних композицій: старовинне інструментальне рондо, класичне рондо, романтичне рондо, особливий тип. Використання рондальних композицій.

Тема 16. Сонатна форма. Семіотична інтерпретація сонатної форми на прикладі творчості Л. ван Бетховена.

Загальна характеристика та відмінність від інших форм. Принципи (зіставлення, репризне повторення, симетрійне перетворення, розвиток і розробка) і їх взаємодія. Різновиди: старовинна сонатна форма (двочастинна), класична сонатна форма (тричастинна). Особливості і походження старовинної сонатної форми, її тематичний і тональний план. Структура класичної сонатної форми, тематичний і тональний план. Характерні риси експозиції. Значення розробки, її види, будова. Використання сонатної форми.

Тема 17. Циклічні форми.

Сюїтний цикл. Старовинна танцювальна сюїта. Сонатно-симфонічний цикл. Програмна сюїта. Вокальний цикл. Прояви циклічності у жанрі камерної кантати, її розвиток в українській музиці останньої третини ХХ – початку ХХІ ст.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Інтерпретаційний потенціал семіотики.

Тема 18. Музичний стиль і жанр. Семіотична інтерпретація жанрів українського пісенного фольклору.

Основні категорії музичного стилю. Індивідуальні стилі. Етнічні стилі. Історичні стилі. Визначення поняття "жанр". Критерії класифікації жанрів музики. Жанрова система музичної культури. Класифікація жанрів вокальної музики.

Тема 19. Музично-мовні жанри.

Критерії: тематичний зміст, стильові рішення, мовленнєва воля комунікантів.

Дефініція (за Б. Сьютою). Поділ за комунікативним призначенням: інформативні (емоційно-фатичні і концертні), оцінні, етикетні (зокрема, ритуальні), імперативні, прикладні (зокрема, дидактичні).

Тема 20. Семіотична інтерпретація.

Семіотична інтерпретація на прикладі вокальних творів.

6. 2. Структура навчальної дисципліни.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього годин	В тому числі	
		Аудиторні заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Теоретичні й історичні аспекти музичної мови як семіотичної системи.			
Тема 1. Семіотика як наука.	4	2	2
Тема 2. Історія виникнення музичної семіотики.	4	2	2
Тема 3. Музика як об'єкт вивчення. Знак. Знак і текст. Класифікація знаків.	7	4	3
Тема 4. Зародження нотного письма та його графічних еквівалентів	4	2	2
Тема 5. Співвідношення вербальної та музичної мови.	6	4	2
Разом за змістовим модулем 1:.	25	14	11
Змістовий модуль 2. Система виразових засобів у музиці як семіотична мовна система.			
Тема 6. Семіотичні одиниці музичної мови на прикладі вокальної музики.	7	4	3
Тема 7. Семіотичні рівні музичної мови.	4	2	2
Тема 8. Музична композиція. Композиція музичного твору на прикладі жанру обробки народної пісні для голосу і фортепіано.	7	4	3
Тема 9. Музична тема як головний складовий елемент музичної композиції. Мелодія, типи мелосу і функціональне призначення мелодії	6	4	2

в музичному творі.			
Тема 10. Принципи формотворення.	6	4	2
Разом за змістовим модулем 2:	30	18	12
Разом за модулем 1:	55	32	23
Модуль 2			
Змістовий модуль 3. Різновиди музичних форм.			
Тема 11. Класифікація композиційних форм.	6	4	2
Тема 12. Одночастинні форми.	4	2	2
Тема 13. Двочастинні і тричастинні форми.	8	4	4
Тема 14. Варіаційні форми.	4	2	2
Тема 15. Форма рондо у вокальній музиці.	7	4	3
Тема 16. Сонатна форма. Семіотична інтерпретація сонатної форми на прикладі творчості Л. ван Бетховена.	7	4	3
Тема 17. Циклічні форми.	7	4	3
Разом за змістовим модулем 3:	43	24	19
Змістовий модуль 4. Інтерпретаційний потенціал семіотики.			
Тема 18. Музичний стиль і жанр. Семіотична інтерпретація жанрів українського пісенного фольклору.	7	4	3
Тема 19. Музично-мовні жанри.	6	4	2
Тема 20. Семіотична інтерпретація.	9	4	5
Разом за змістовим модулем 4:	22	12	10
Разом за модулем 2:	65	36	29
Всього:	120	68	52

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього годин	В тому числі	
		Аудиторні заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Семіотика як наука.	4	1	3
Тема 2. Тема 2. Історія виникнення музичної семіотики.	4	1	3
Тема 3. Музика як об'єкт вивчення. Знак. Знак і текст. Класифікація знаків.	7	1	6

Тема 4. Зародження нотного письма та його графічних еквівалентів	4	1	3
Тема 5. Співвідношення вербальної та музичної мови.	6	1	5
Разом за змістовим модулем 1:	25	5	20
Змістовий модуль 2. Система виразових засобів у музиці як семіотична мовна система.			
Тема 6. Семіотичні одиниці музичної мови на прикладі вокальної музики.	7	1	6
Тема 7. Семіотичні рівні музичної мови.	4	1	3
Тема 8. Музична композиція. Композиція музичного твору на прикладі жанру обробки народної пісні для голосу і фортепіано.	7	1	6
Тема 9. Музична тема як головний складовий елемент музичної композиції. Мелодія, типи мелосу і функціональне призначення мелодії в музичному творі.	6	1	5
Тема 10. Принципи формотворення.	6	1	5
Разом за змістовим модулем 2:	30	5	25
Разом за модулем 1:	55	10	45
Модуль 2			
Змістовий модуль 3. Різновиди музичних форм.			
Тема 11. Класифікація композиційних форм.	6	1	5
Тема 12. Одночастинні форми.	4	1	3
Тема 13. Двочастинні і тричастинні форми.	8	1	7
Тема 14. Варіаційні форми.	4	1	3
Тема 15. Форма рондо у вокальній музиці.	7	1	6
Тема 16. Сонатна форма. Семіотична інтерпретація сонатної форми на прикладі творчості Л. ван Бетховена.	7	1	6
Тема 17. Циклічні форми.	7	1	6
Разом за змістовим модулем 3:	43	7	36
Змістовий модуль 4. Інтерпретаційний потенціал семіотики.			
Тема 18. Музичний стиль і жанр. Семіотична інтерпретація жанрів українського пісенного фольклору.	7	1	6

Тема 19. Музично-мовні жанри.	6	1	5
Тема 20. Семіотична інтерпретація.	9	1	8
Разом за змістовим модулем 4:	22	3	19
Разом за модулем 2:	65	10	55
Всього:	120	20	100

6.3. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Семіотика як наука.	2
2.	Тема 2. Історія виникнення музичної семіотики.	2
3.	Тема 3. Музика як об'єкт вивчення. Знак. Знак і текст. Класифікація знаків.	3
4.	Тема 4. Зародження нотного письма та його графічних еквівалентів	2
5.	Тема 5. Співвідношення вербальної та музичної мови.	2
6.	Тема 6. Семіотичні одиниці музичної мови на прикладі вокальної музики.	3
7.	Тема 7. Семіотичні рівні музичної мови.	2
8.	Тема 8. Музична композиція. Композиція музичного твору на прикладі жанру обробки народної пісні для голосу і фортепіано.	3
9.	Тема 9. Музична тема як головний складовий елемент музичної композиції. Мелодія, типи мелосу і функціональне призначення мелодії в музичному творі.	2
10.	Тема 10. Принципи формотворення.	2
11.	Тема 11. Класифікація композиційних форм.	2
12.	Тема 12. Одночастинні форми.	2
13.	Тема 13. Двочастинні і тричастинні форми.	4
14.	Тема 14. Варіаційні форми.	2
15.	Тема 15. Форма рондо у вокальній музиці.	3
16.	Тема 16. Сонатна форма. Семіотична інтерпретація сонатної форми на прикладі творчості Л. ван Бетховена.	3
17.	Тема 17. Циклічні форми.	3
18.	Тема 18. Музичний стиль і жанр. Семіотична інтерпретація жанрів українського пісенного фольклору.	3
19.	Тема 19. Музично-мовні жанри.	2
20.	Тема 20. Семіотична інтерпретація.	5
	Всього:	52

6. 3. Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Семіотика як наука.	3
2.	Тема 2. Тема 2. Історія виникнення музичної семіотики.	3
3.	Тема 3. Музика як об'єкт вивчення. Знак. Знак і текст. Класифікація знаків.	6
4.	Тема 4. Зародження нотного письма та його графічних еквівалентів	3
5.	Тема 5. Співвідношення вербальної та музичної мови.	5
6.	Тема 6. Семіотичні одиниці музичної мови на прикладі вокальної музики.	6
7.	Тема 7. Семіотичні рівні музичної мови.	3
8.	Тема 8. Музична композиція. Композиція музичного твору на прикладі жанру обробки народної пісні для голосу і фортепіано.	6
9.	Тема 9. Музична тема як головний складовий елемент музичної композиції. Мелодія, типи мелосу і функціональне призначення мелодії в музичному творі.	5
10.	Тема 10. Принципи формотворення.	5
11.	Тема 11. Класифікація композиційних форм.	5
12.	Тема 12. Одночастинні форми.	3
13.	Тема 13. Двочастинні і тричастинні форми.	7
14.	Тема 14. Варіаційні форми.	3
15.	Тема 15. Форма рондо у вокальній музиці.	6
16.	Тема 16. Сонатна форма. Семіотична інтерпретація сонатної форми на прикладі творчості Л. ван Бетховена.	6
17.	Тема 17. Циклічні форми.	6
18.	Тема 18. Музичний стиль і жанр. Семіотична інтерпретація жанрів українського пісенного фольклору.	6
19.	Тема 19. Музично-мовні жанри.	5
20.	Тема 20. Семіотична інтерпретація.	8
	Всього:	100

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти, фортепіано.

8. Методичні рекомендації

8. 1. Методичні рекомендації щодо проведення семінарських занять.

8. 2. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

8. 3. Методичні рекомендації до організації модульного контролю.

8. 1. Методичні рекомендації щодо проведення семінарських занять

Семінарське заняття – це колективний науковий пошук певної навчальної проблеми і шляхів її ефективного розв'язання, а також це самостійна творча робота для кожного студента. При організації та проведенні семінарських занять, викладачам слід враховувати наступні моменти: науковість та доступність викладу матеріалу, єдність форми та змісту, дотримання єдиної системи знань, умінь та навичок, формування професійної культури та культури спілкування.

Основною метою семінарського заняття є поширення та поглиблення теоретичних положень теми та вміння практичного використання знань.

Готуючись до семінарського заняття студент повинен:

- ознайомитись зі змістом плану семінару та переглянути конспект прослуханої лекції з даної теми;

- ознайомитись з рекомендованою літературою та прочитати відповідний розділ підручника або навчального посібника, опрацювати додаткову рекомендовану літературу. Робота з науковою книгою вимагає свідомого засвоєння прочитаного, а не механічного заучування. Для цього необхідно усвідомити зміст різних понять, спеціальних термінів, положень, що в свою чергу забезпечує термінологічну обізнаність студента та вироблення навичок логічного мислення;

- здійснити критичний аналіз викладеного матеріалу в опрацьованих джерелах з даної проблеми;

- скласти конспект опрацьованого матеріалу, де зазначити власну точку зору з даної проблеми;

- здійснити самоконтроль через відповідні питання з даної теми;

- скласти план відповіді на кожне питання плану заняття.

Виступаючи на семінарському занятті студент повинен: уникати технічного переказу матеріалу лекції або рекомендованої літератури; відповідаючи на питання, розглядати певні положення у розвитку, здійснювати порівняння різних підходів, концепцій в опрацьованій літературі; показати практичну значущість цих положень.

При оцінюванні знань студента береться до уваги його активність, творчий неформальний підхід, навички публічного виступу, вміння ведення інформаційного пошуку, вміння аналізувати матеріал.

Тема 6. Семіотичні одиниці музичної мови на прикладі вокальної музики.

Орієнтовний план:

1. Звук як матеріальна основа музики (*фізичне і психофізичне явище, тембр, музичні інструменти, людський голос*).
2. Мотив як найменша частина музичного синтаксису.
3. Інтервал як початкова ланка формування музичної інтонації.
4. Музична думка як основа драматургії музичної форми.
5. Ритм і темп в музичному інтонуванні.
6. Фактура та мелодія і гармонія як основні її складові. Типологія музичної фактури (*дефініція, класифікація типів – мелодичний склад, гармонічний склад, акордово-мелодичний склад*).

8. 2. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи студентів у форматі дисципліни *«Музична семіотика»* визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності студента до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з дисципліни *«Музична семіотика»*, пропонуються до використання наступні форми:

- опрацювання та конспектування першоджерел, робота з основною мистецтвознавчою літературою;
- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота з прослуховування аудіо- та відеозаписів;
- складання схем, таблиць, кросвордів;
- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- вивчення окремих змістових модулів курсу (тем або питань), що передбачені для самостійного опрацювання з метою реферування, складання конспекту тощо;
- виконання творчих завдань, які передбачають тестові завдання та їх оформлення;
- складання словника «100 базових понять»;
- використання кейс-методів (ситуаційні завдання);
- підготовка інформацій;

- виконання письмових контрольних робіт;
- робота з пошуковими системами Інтернет;
- підготовка доповідей на студентських наукових конференціях та студентських олімпіадах.

При організації самостійної роботи студента на засіданнях предметно-циклової комісії передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи.

Самостійна робота допоможе активізувати пізнавальну діяльність студентів денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної дисципліни студентам заочної форми навчання.

8. 3. Методичні рекомендації до організації модульного контролю.

Орієнтовні питання до іспиту:

1. Знак як ключове поняття семіотики.
2. Музична мова як семіотична система.
3. Усталені семіотичні коди як чинники змістотворення в музичному творі.
4. Семантика музичних знаків, її специфіка і мобільний характер.
5. Суспільно-історична обумовленість використовуваних в музиці знакових систем.
6. Поєднання різних знакових систем в одному музичному творі.
7. Співвідношення твору і тексту: твір як один із можливих варіантів реалізації тексту.
8. Музичний твір як знак культури.
9. Вплив соціокультурних реалій на усталення і трансформацію змісту твору.
10. Стель і жанр як фактори формування змісту музичного твору.
11. Музично-риторичні фігури, музичні топіки і жести.
12. Мовленнєві жанри в музиці, їх комунікативна специфіка і таксономія.
13. Актуальні питання мовленнєвих жанрів і музичної комунікації.
14. Формування значень і змісту в музичному творі.
15. Типи і функції мовленнєвих жанрів в музиці.
16. Змістовність музичної форми. Історично обумовлені композиційні схеми. Нормативні формотворчі моделі.
17. Структурне і функціональне у формі музичного твору.
18. Знак і значення в музичному творі.
19. Стельова специфіка як складник значень в музичних творах.
20. Мовленнєва природа музичного спілкування.
21. Система мовленнєвих жанрів як головний чинник формування змістів музичного твору.

Орієнтовні питання до контрольної роботи:

Тема 5. Співвідношення вербальної та музичної мови.

Орієнтовний план:

1. Знак як ключова категорія семіотики.
2. Семантика музичних знаків, її специфіка і мобільний характер.
3. Класифікація знаків (індекси, копії, символи).
4. Співвідношення вербальної та музичної мови.

Тема 6. Семіотичні одиниці музичної мови на прикладі вокальної музики.

1. Звук як матеріальна основа музики (фізичне і психофізичне явище, тембр, музичні інструменти, людський голос).
2. Мотив як найменша частина музичного синтаксису.
3. Інтервал як початкова ланка формування музичної інтонації.
4. Музична думка як основа драматургії музичної форми.
5. Ритм і темп в музичному інтонуванні.
6. Фактура та мелодія і гармонія як основні її складові.
7. Типологія музичної фактури (дефініція, класифікація типів – мелодичний склад, гармонічний склад, акордово-мелодичний склад).

Тема 7. Семіотичні рівні музичної мови.

1. Рівнями музичної мови з точки зору семіотики є тон (чи звук) – ритм – композиція.
2. Звуковисотна організація музичного інтонування. Стрій музичного інтонування. Звукоряд.
3. Звуковисотна система. Звуковисотні системи народної музики. Звуковисотні системи європейської академічної музики.
4. Типи ладової організації музичного інтонування (ангемітоніка, діатоніка – тонікальні і модальні, хроматика, лади штучного походження, атональність).
5. Типи метроритмічної організації музичного інтонування (періодичне повторення, модальний, мензуральний, тактовий, нерегулярний тактовий акцент).

Тема 8. Музична композиція. Композиція музичного твору на прикладі жанру обробки народної пісні для голосу і фортепіано.

1. Властивості і принципи музичної композиції (за С. Шипом).
2. Побудова висловлювання за певними правилами надає йому стрункості, узгодженості частин і цілого, логічної послідовності, цілісності і сили впливу на слухачів (компонування). Мета і результат цієї діяльності – композиція.
3. Подвійна дефініція композиції (архітектонічний та процесуальний або динамічний підхід).
4. Поняття музичної драматургії. Логічні стадії процесу композиційного оформлення (початок, розвиток і завершення).
5. Архітектонічні розділи форми: 1) вступ і експозиція; 2) середина (продовження, перетворення, розробка чи епізод); 3) реприза й кода.
6. Наукові концепції музичної драматургії (Т. Чернова).

Рекомендована література

1. Арановский М. Музыкальный текст: Структура и свойства. Москва: Композитор, 1998. 343 с.
2. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс. Ленинград: Музыка, 1971. 373 с.
3. Бахтин М. М. Проблема речевых жанров. С. 159-207. // Бахтин М. М. Собрание сочинений, том 5: Работы 1940-х – начала 1960-х годов. Москва: Русские словари, 1996. 732 с.
4. Бейшлаг А. Орнаментика в музыке. Москва: Музыка, 1978. 320 с.
5. Беньямін Вальтер. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / В. Беньямін. Вибране. Львів: Літопис, 2002. С. 53-81.
6. Бёрни Чарлз. Музыкальные путешествия: Дневник путешествия 1772 г. по Бельгии, Австрии, Чехии, Германии и Голландии. МоскваЛенинград: Музыка, 1967. 290 с.
7. Бобровский В. К вопросу о драматургии музыкальной формы / В. П. Бобровский // Теоретические проблемы музыкальных форм и жанров. Москва: Музыка, 1971. С. 26-64. 8. Бонфельд Морис. Музыка: Язык. Речь. Мышление. Опыт системного исследования музыкального искусства. Монография. СанктПетербург: Композитор, 2006. 648 с.
9. Вальденфельс Бернгард. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. Київ: ППС, 2002, 2004. 206 с.
10. Гаккель Л. Фортепианная музыка XX века. Москва-Ленинград: Советский композитор, 1976. 295 с.
11. Горюхіна Н. О. Композиція музичного твору // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського / ред-упор. І. А. Котляревський. Київ, 2000. Вип. 7 (Музикознавство: з XX у XXI століття). С. 16 – 30.
12. Григорьева Г., Дубов М., Дубравская Т., Катунян М., Кузнецов И., Кюрегян Т., Маклыгин А., Назайкинский Е., Смирнов А., Соколов А., Холопов Ю., Ценова В. Теория современной композиции / Отв. ред. В. Ценова. Москва: Музыка, 2007. 617 с.
13. Гуляницкая Н. С. Методы науки о музыке. Москва: Музыка, 2009. 256 с.
14. Денисов А. Музыкальная семиотика: краткий экскурс в историю развития // Musicus. № 2. Март-Апрель 2009. С. 26-30.
15. Захарова О. Риторика и западноевропейская музыка XVII – первой половины XVIII вв. : принципы, приёмы. Москва: Музыка, 1983. 77 с. 26
16. Еко Умберто. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів: Літопис, 2004. 383 с.
17. Казанцева Л. П. Автор и музыкальное содержание. Москва: РАМ им. Гнесиных, 1998. 248 с.
18. Казанцева Л. П. Анализ музыкального содержания. Астрахань: Издательство АГК, 2002. 128 с.
19. Казанцева Л. П. Хрестоматия по теории музыкального содержания. Астрахань: ГП АО ИПК «Волга», 2006. 544 с. + МРЗ.

20. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность. Москва: Издательство ЛКИ, 2010. 264 с.
21. Кон Ю. Г. Вопросы анализа современной музыки: Статьи и исследования. Ленинград: Сов. композитор, 1982. 150 с.
22. Котляревський І. А. Парадигматичні аспекти розвитку понятійного апарату музикознавства // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського / ред.-упор. О. С. Тимошенко [та ін.]. Київ, 2000. Вип. 7 (Музикознавство: з ХХ у ХХІ століття) С. 31 – 32.
23. Кудряшов А. Ю. Теория музыкального содержания. СанктПетербург: Лань, 2010. 432 с.
24. Кун Томас. Структура научных революций. Київ: Port-Royal, 2001. 226 с.
25. Курт Эрнст. Основы линейного контрапункта (Мелодическая полифония Баха). Москва: Госмузиздат, 1931. 304 с.
26. Курт Эрнст. Романтическая гармония и её кризис в «Тристане» Вагнера. Москва: Музыка, 1975. 529 с.
27. Лобанова М. И. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики. Москва: Музыка, 1994. 320 с.
28. Лобанова М. И. Музыкальный стиль и жанр: история и современность: монография. Москва : Советский композитор, 1990. 312 с.
29. Мазель Л. А. Вопросы анализа музыки: опыт сближения теоретического музыкознания и эстетики. Изд. 2-е, доп. Москва: Советский композитор, 1991. 375 с.
30. Мазель Л. А. Строение музыкальных произведений : учеб. пособие для муз. вузов. Изд.2-е, доп. и перераб. Москва: Музыка, 1979. 534 с.
31. Малышев И. В. Музыкальное произведение: Эстетический анализ. – Москва: Российская академия музыки имени Гнесиных, 1999. 91 с.
32. Мартынов В. И. Зона OPUS POSTH или рождение новой реальности. Москва: Классика-XXI, 2011. 288 с.
33. Мартынов В. И. Конец времени композиторов. Москва: Русский путь, 2002. 296 с.
34. Медушевский В. В. Музыкальное произведение и его культурногенетическая основа // Музыкальное произведение: сущность, аспекты анализа. Киев: Музична Україна, 1988. С. 5 – 18.
35. Медушевский В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки. Москва: Музыка, 1976. 254 с. 27
36. Михайлов М. Стиль в музыке. Исследование. Ленинград: Музыка. Ленинградское отделение, 1981. 264 с.
37. Москаленко В. Г. Музичний твір як текст // Київське музикознавство. Київ, 2001. Вип. 7 (Текст музичного твору: практика і теорія). С. 3 – 10.
38. Назайкинский Е. В. Логика музыкальной композиции. Москва: Музыка, 1982. 319 с. 40. Панаиотиди Э. «Музыкальное произведение – это Document humain». Интервью с Контантином Флоросом // Проблемы музыкальной науки. 2010. № 2 (7). С. 133-136. URL: journalpmn.com 568.

39. Рети Рудольф. Тональность в современной музыке. Москва: Музыка, 1968. 132 с.
40. Ручьевская Е. А. Классическая музыкальная форма. СанктПетербург: «Композитор Санкт-Петербург», 2004. 300 с.
41. Слышкин Г. Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных феноменов в сознании и дискурсе. Москва: Academia, 2000. 128 с.
42. Сюта Б. Дискурс у музиці й теорія дискурс-аналізу в музичній науці // Студії мистецтвознавчі. 2010. № 1. С. 35 – 42. URL: www.studii.com.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=110&temid=29&limit=1&limitart=5).
43. Сюта Б. Жанри музичної мови: постановка питання // Українське музикознавство: науково-методичний збірник / Упоряд. М. Д. Копиця. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2012. Вип. 38: Пам'яті Ігоря Пясковського С. 138-159.
44. Сюта Б. Мовне поняття жанровий тип у термінологічній теорії музики // *Současné slovanské jazyky a literatury: tradice a současnost* / Alla Archangelska (ed.). Olomouc, 2014. С. 159-167.
45. Сюта Б. Музична творчість 1970-1990-х років: параметри художньої цілісності. Київ: Грамота, 2006. 256 с.
46. Сюта Б. Основи парамузикознавства. Київ, Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 176 с.
47. Сюта Б. Особливості позамузичних чинників організації художньої цілісності в музичних текстах кінця ХХ ст. // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Івано-Франківськ, 2005. Випуск VIII. С. 63-72.
48. Сюта Б. Чинники формування науково-творчих парадигм у музиці ХХ століття // Музично-творчий процес: наукові рефлексії: Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. Київ, 2008. Випуск 72. С. 19-28.
49. Сюта Б. Числово-масштабні пропорції та організація цілісності в сучасній музиці // Музична україністика: сучасний вимір. Київ, 2005. С. 116-124.
50. Таганов О. Н. Анализ музыкального произведения как пространственная модель когнитивной экспансии сознания // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського / ред.-упор. О. С. Тимошенко, В. Г. Москаленко. Київ, 2002. Вип. 21: Музичний твір як творчий процес. С. 101 – 107. 28
51. Таганов О. Н. Звуковое пространство музыкальных произведений: особенности психологического восприятия. Монографія. Николаев: РВВ НУК, 2017. 248 с.
52. Франко І. Я. Із секретів поетичної творчості. Київ: Радянський письменник, 1969. 191 с.
53. Хамина А. А. Теория интермедиальности: проблемы и перспективы // Мова і культура. 2012. Вип. 15, т. 7. – С. 373-379.

54. Холопов Ю. Н. Введение в музыкальную форму. Москва: Московская государственная консерватория им. П. И. Чайковского, 2006. 432 с.
55. Холопов Ю. Принцип классификации музыкальных форм // Теоретические проблемы музыкальных форм и жанров. Москва: Музыка, 1971. С. 65-94.
56. Холопов Ю., Кириллина Л., Кюрегян Т., Лыжов Г., Поспелова Р., Ценова В. Музыкально-теоретические системы. Москва: Издательский дом «Композитор», 2006. 632 с.
57. Холопова В. Н. Три стороны музыкального содержания // Музыкальное содержание: наука и педагогика. Материалы Первой Российской научно-практической конференции 4-5- декабря 2000 г., г. Москва. Москва-Уфа, РИЦ УГИИ, 2002. С.55-76.
58. Холопова В. Н. Музыка как вид искусства. Москва: Планета музыки, 2014. 320 с.
59. Холопова В. Н. Формы музыкальных произведений. СанктПетербург: Издательство «Лань», 2001. 496 с.
60. Чернова Т. Ю. Драматургия в инструментальной музыке. Москва: Музыка, 1984. С. 144 с.
61. Шелякин О. В. Музыкальное произведение как способ познания действительности: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. філос. наук.: спец. 09.00.13 «Философская антропология, философия культуры» Москва, 2011. 24 с.
62. Щербаков Ю. В. Музыкальное произведение в контексте теории жанра // Альманах современной науки и образования. Тамбов: Грамота, 2015. № 11. С. 123-125.
63. Шип С. В. Музыкальная речь и язык музыки (теоретическое исследование). Одесса, 2001. 296 с.
64. Шип С. В. «Музыкальное произведение» как видовая категория и структурные свойства музыкального текста // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського / ред. кол. О. С. Тимошенко, В. Г. Москаленко [та ін.] Київ, 2002. Випуск 20: Музичний твір: проблема розуміння. С. 13 – 22.
65. Шип С. В. Что такое «музыкальное произведение»? // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. 2015. Вип. 18. С. 8-13.
66. Шнитке А. Полистилистические тенденции в современной музыке // Холопова В. Н., Чигарёва Е. И. Альфред Шнитке: очерк жизни и творчества. Москва: Советский композитор, 1990. С. 327-331. 29
67. Якубяк Я. Аналіз музичних творів: музичні форми. Ч. І. Тернопіль: СМП «Астон», 1999. 208 с.
68. Эко Умберто. Открытое произведение: Форма и неопределённость в современной поэтике. Санкт-Петербург: Академический проект, 2004. 384 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.library.edu-ua.net - Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського

2. <http://www.4uth.gov.ua/> – веб-сайт Державної бібліотеки України для юнацтва (Київ)
3. <http://www.chl.kiev.ua/> – веб-сайт Національної бібліотеки України для дітей
4. <http://www.nbu.gov.ua/> – веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (Київ)
5. <http://www.bukvoid.com.ua/> - веб-сайт „Буквоїд”
6. <http://www.nplu.org/> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України (Київ)
7. <http://www.ukrbook.net/> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (Київ)
8. <http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт „Бібліотеки в мережі Internet”
9. <http://korolenko.kharkov.com/> Наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
10. <http://www.nbu.gov.ua/> - Наукова бібліотека імені В.Вернадського
11. <http://books.khntusg.com.ua/> - Наукова бібліотека ХНТУСГ імені Петра Василенка

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).

(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).

(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).

(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).

(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____